

Studie ukazují, že horší výsledky žáků jsou způsobeny také špatnou bytovou situací jejich rodin, což se týká zejména dětí žijících na ubytovnách či v malých pokojích, nebo dětí, které se často stěhují. Zřizovatelé v této věci mohou ovlivňovat bytovou politiku tak, aby cílila i na tyto skupiny občanů. K důležitým faktorům usnadňujícím cestu ke vzdělání patří i dopravní dostupnost a napojení odlehlejších oblastí na městská centra (např. Českolipsko, Frýdlantský výběžek).

Dalšími ukazateli výsledků vzdělávání, mimo mezinárodní či národní testování, jsou výsledky žáků v přijímacím řízení na střední školy nebo výsledky maturitní zkoušky. I v těchto typech testování dosahují žáci Libereckého kraje průměrných výsledků. V případě maturitních zkoušek byla sledována tzv. hrubá neúspěšnost, tedy ukazatel vypovídající o tom, jaký podíl žáků z celkem přihlášených žáků u zkoušky neuspěl, anebo zkoušku vůbec nekonal. Ani z tohoto pohledu nebyly výsledky nijak vychýleny od celorepublikového průměru.

Postupné snižování předčasných odchodů žáků ze vzdělávání představuje jednu z podstatných výzev české vzdělávací politiky. V rámci regionu Severovýchod (který je tvořen Libereckým, Královéhradeckým a Pardubickým krajem) poklesly předčasné odchody na 6 %. Předčasné odchody pouze na úrovni základního školství v případě Libereckého kraje dosáhly 3,3 %, což představuje vyšší hodnotu ve srovnání s republikovým průměrem. Na úrovni středního školství se procentuálně nejvyšší zastoupení žáků, kteří opustili vzdělávání, nachází v nástavbovém studiu (L5) a středním vzdělávání s výučním listem (E a H). I když se hodnoty předčasných odchodů žáků Libereckého kraje výrazně neodlišují od republikového průměru, stále se jedná o vysoká procenta ve srovnání např. s odchody žáků ze středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (M).

Liberecký kraj má v celorepublikovém srovnání nadprůměrné zastoupení nově přijatých žáků středních škol ve středním vzdělávání v kategorii odborné vzdělávání zakončené výučním listem (H, E), maturitní obory SOV (M). Naopak podprůměrné je zastoupení u gymnaziálního vzdělávání (K). Obecně by se Liberecký kraj měl zaměřit na zvýšení kvality učňovského školství a upřednostnit kvalitu před početními kritérii. Kraj by se měl zabývat cílenou podporou těch oborů, které produkují absolventy s uplatněním v profesích s vysokou přidanou hodnotou. Ze sledovaných oborů v rámci oborové struktury má Liberecký kraj druhý nejmenší podíl nově přijatých žáků středních škol v oborech informačních technologií. Specifikem kraje je výrazné zastoupení škol poskytujících střední vzdělávání v některém z uměleckých oborů (skupina oborů 82). Silná uměleckořemeslná tradice vychází mj. z koncentrace některých uměleckořemeslných a průmyslových odvětví regionu (sklářství a světelné objekty, bižuterie, zpracování drahých kamenů, medailérství a mincovnictví). Sportovní tradice především zimních sportů se promítla do poskytování gymnaziálního vzdělávání se sportovní přípravou (Jablonec nad Nisou, Jilemnice).

Při tvorbě vzdělávací politiky na úrovni kraje je potřeba vzít v úvahu také personální situaci ve školách. V kraji je **vysoký věkový průměr učitelů**, který se však výrazně neliší od průměrného věku učitelů za celou Českou republiku. Závažnějším problémem je relativně **vysoký podíl nekvalifikovaných učitelů** (6 %). V otázce doplňování kvalifikace se Liberecký kraj pohybuje mírně pod celorepublikovým průměrem, 13,9 % dotázaných učitelů uvedlo, že si nedoplňuje kvalifikaci. S kvalifikovaností souvisí také aprobovanost. **Neaprobované vedené výuka** se v Libereckém kraji vyskytovala téměř v **pětině vyučovacích hodin**. Nejhorší byla situace na druhém stupni základních škol, kde bylo vyučováno neaprobované 30 % hodin.

Významným aspektem může být skutečnost, že Liberecký kraj je geografickou polohou některých svých částí a z toho plynoucím rozmístěním škol ve srovnání s ostatními kraji poměrně atypický (např. vysoký podíl malých škol). Tato skutečnost může mít vliv na zájem kvalifikovaných (a aprobovaných) pedagogů o práci např. v horských nebo jinak odlehlých oblastech vzdálených od větších center.

Jedním z důvodů, proč se někteří učitelé nezapojují do dalšího vzdělávání a nedoplňují si kvalifikaci, může být také slabší a méně kvalitní nabídka vzdělávacích aktivit obecně. Dobrá zkušenost je s realizací vzdělávacích aktivit přímo ve školách. Vzájemná spolupráce učitelů v Libereckém kraji spočívá především ve výměně informací o žácích, metodách a formách výuky či výměně materiálů. Nejméně pak učitelé spolupracují v oblasti vzájemných hospitací nebo s učiteli jiných škol. Pro efektivní podporu dalšího vzdělávání by bylo vhodné podpořit na úrovni kraje existující platformy určené ke sdílení vlastních zkušeností škol s konkrétními vzdělávacími aktivitami (např. v rámci krajského akčního plánu a místních akčních plánů).